

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Sticht. Samenwerkingsverb. de Brabantse Wal Voortg. Onderw.

**Onderzoek bestuur en
samenwerkingsverband**

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 4 januari 2021

Samenvatting

De Inspectie van het Onderwijs bezoekt het bestuur van een samenwerkingsverband passend onderwijs minstens een keer in de vier jaar. Dit jaar was het bestuur van de Stichting Samenwerkingsverband Brabantse Wal Voortgezet Onderwijs aan de beurt. Dit is het bestuur van het samenwerkingsverband dat in de regio bekend staat als Samenwerkingsverband Brabantse Wal VO3001.

We hebben onderzocht of het bestuur een samenwerkingsverband realiseert van voldoende kwaliteit en of het bestuur financieel in staat is om ook in de toekomst goede samenwerking te blijven verzorgen rond passend onderwijs. Dit is noodzakelijk om iedere leerling die een extra ondersteuningsbehoefte heeft, een passend onderwijsaanbod te kunnen bieden.

Hieronder staat een samenvatting van onze belangrijkste conclusies.

Wat gaat goed?

Goede begeleiding door transfercoaches

Het samenwerkingsverband biedt veel verschillende mogelijkheden voor ondersteuning voor leerlingen die, tijdelijk, niet meer op de eigen school het onderwijs kunnen volgen. Bij gesprekken op school zijn transfercoaches van het samenwerkingsverband betrokken. Zij weten wat er beschikbaar is en kunnen leerlingen, ouders en scholen daarin goed adviseren.

Thuiszitters zijn goed in beeld

Leerlingen die dreigen uit te vallen heeft het samenwerkingsverband vroegtijdig in beeld. Het samenwerkingsverband zorgt samen met jeugdhulp en de gemeenten voor een snelle en goede oplossing waarbij het naar school gaan voorop staat.

Scholen krijgen netjes op tijd een beslissing als zij voor een leerling extra ondersteuning vragen

Het samenwerkingsverband houdt zich goed aan de voorgeschreven wettelijke termijnen bij het nemen van een besluit over de toelaatbaarheid tot het voortgezet speciaal onderwijs.

Het financieel beheer van het bestuur is op orde

Het bestuur weet hoeveel geld het nu en in de toekomst heeft voor

Vierjaarlijks onderzoek bestuur en samenwerkingsverband

Bestuur: Stichting Samenwerkingsverband Brabantse Wal Voortgezet Onderwijs

Bestuursnummer: 21664

Samenwerkingsverband: Brabantse Wal VO3001.

Gemeenten binnen de regio: Bergen op Zoom, Breda, Steenbergen, Tholen en Woensdrecht.

Totaal aantal leerlingen: ruim 7000

Bezocht opdc:
Het Aventurijncollege (31BV)

het uitvoeren van zijn taken. Het bestuur krijgt en besteedt de middelen die het daarvoor van de rijksoverheid ontvangt volgens de wettelijke eisen.

Wat kan beter?

Duidelijke informatie voor ouders

De informatie over de basis- en extra ondersteuning op de scholen is voor ouders niet makkelijk of helemaal niet te vinden. Het samenwerkingsverband kan zorgen dat er voor ouders juiste informatie beschikbaar komt.

Intern toezicht kan meer onafhankelijk worden ingericht

Het bestuur van het samenwerkingsverband kan zich verbeteren door te regelen dat onafhankelijke personen ('intern toezichthouders') nagaan of het bestuur zijn werk goed doet. Nu gebeurt dat nog alleen door schoolbestuurders die zelf voordeel of nadeel kunnen hebben van de besluiten van het samenwerkingsverband.

Wat moet beter?

Het bestuur moet op het orthopedagogisch-didactisch centrum Het Aventurijncollege zorgen voor leraren die de juiste opleiding hebben

De meeste leerlingen op het opdc Het Aventurijncollege zijn daar langer dan drie maanden. Het onderwijs moet dan gegeven worden door leraren die bevoegd zijn om in het voortgezet onderwijs les te geven. Daar voldoen de leraren nu niet aan.

Wat wil het samenwerkingsverband precies bereiken?

Het samenwerkingsverband heeft voldoende informatie beschikbaar maar laat daarmee niet zien welke resultaten het wil behalen. Het weet nu ook niet precies wanneer het tevreden kan zijn met de resultaten. Bovendien moet het samenwerkingsverband goed gaan onderzoeken wat de scholen precies doen voor het geld dat beschikbaar is voor extra onderwijssteuning en wat dit oplevert. Pas dan kan iedereen ook zien of de aanpak succesvol is of dat daar misschien iets in moet veranderen.

De verantwoording in het jaarverslag moet beter

De bestuursleden die verantwoordelijk zijn voor het intern toezicht op

het samenwerkingsverband aangeven wat ze gedaan hebben om ervoor te zorgen dat het samenwerkingsverband de goede dingen op de goede manier heeft gedaan.

Vervolg

Omdat we vertrouwen hebben in het bestuur van dit samenwerkingsverband handhaven wij het reguliere toezicht. Dit betekent dat we het samenwerkingsverband over vier jaar weer bezoeken, tenzij dat eerder nodig is.

Inhoudsopgave

1.	Opzet vierjaarlijks onderzoek	6
2.	Resultaten onderzoek op bestuursniveau	8
3.	Resultaten onderzoek opdc: Het Aventurijncollege	17
4.	Reactie van het bestuur	22

1. Opzet vierjaarlijks onderzoek

De inspectie heeft in de periode februari - september 2020 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij het bestuur van Stichting Samenwerkingsverband Brabantse Wal Voortgezet Onderwijs. Vanwege maatregelen met betrekking tot COVID-19 is het onderzoek eind februari opgeschort en afgesloten in september.

In een vierjaarlijks onderzoek staat de beantwoording van de volgende vraag centraal: is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Vier deelvragen

Een vierjaarlijks onderzoek voeren we uit aan de hand van vier deelvragen:

1. Stuur het bestuur voldoende op de (zorg voor de) kwaliteit van de uitvoering van zijn taken? Kerntaak daarbinnen is dat het bestuur ervoor zorgt dat er voor alle leerlingen in het samenwerkingsverband die extra ondersteuning nodig hebben, een passende onderwijsplaats beschikbaar is.
2. Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer?
3. Communiceert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen?
4. Is het financieel beheer deugdelijk?

Met deze vier deelvragen richten we het onderzoek op de standaarden uit ons waarderingskader binnen de kwaliteitsgebieden Onderwijsresultaten, Kwaliteitszorg en ambitie, en Financieel beheer.

Onderzoeksactiviteiten

Documentenanalyse

De informatie die bij de inspectie aanwezig is over het bestuur en het bijbehorende samenwerkingsverband, hebben we geanalyseerd. Het gaat bijvoorbeeld om het ondersteuningsplan 2019-2023, de jaarverslagen 2018 en 2019, resultaatsgegevens en signalen. Bij ons bezoek aan het samenwerkingsverband hebben we ook enkele aanvragen voor toelaatbaarheid tot speciale voorzieningen bekeken en besproken.

Rondetafelgesprekken

Verder hebben we op 17 februari 2020, ter voorbereiding op het onderzoek, rondetafelgesprekken gevoerd met betrokkenen over hun ervaringen met het samenwerkingsverband. We spraken met een groep ouders, een aantal leraren, schakelfunctionarissen tussen het samenwerkingsverband en de scholen, enkele schoolleiders van scholen voor voortgezet (speciaal) onderwijs en leden van het algemeen bestuur.

Kort geformuleerd stonden tijdens de rondetafelgesprekken steeds de volgende drie vragen centraal:

1. Wat vindt u van passend onderwijs en wat merkt u daarvan in de dagelijkse praktijk?
2. Hoe werkt passend onderwijs binnen het samenwerkingsverband en welke concrete ervaringen hebt u ermee?
3. Helpt passend onderwijs de kinderen die hiermee te maken krijgen?

Onderzoeksplan

Hierna stelden we samen met het bestuur het definitieve plan vast voor het onderzoek. Het bestuur heeft daarbij geen specifieke onderwerpen benoemd.

Onderzoek bij het opdc

Ook hebben we onderzocht of het bestuur zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit op het/de orthopedagogisch-didactische centrum (opdc) dat het bestuur heeft ingericht.

Onderzoeksdag

Op 16 september 2020 voerden we gesprekken met een vertegenwoordiging van het algemeen bestuur en met de directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband, met functionarissen werkzaam binnen de jeugdhulpverlening en gemeenten, met adviseurs voor de toelaatbaarheidsverklaringen en met een vertegenwoordiging van de ondersteuningsplanraad.

Hierna voerden we een bestuursgesprek waarin we naast een aantal resterende gespreksonderwerpen ook een terugkoppeling gaven over onze bevindingen uit de voorgaande onderzoeksactiviteiten.

Extra gesprek met het bestuur

Naar aanleiding van het conceptrapport had het bestuur van het samenwerkingsverband nog enkele vragen. Op 6 november 2020 is een gesprek gevoerd met de voorzitter van het intern toezicht, de directeur-bestuurder en een trajectbegeleider en tevens lid van de Commissie Toelaatbaarheid. Op verzoek van het samenwerkingsverband is een aantal van de bevindingen door ons nader toegelicht. Verder is tijdens dit gesprek ingegaan op de ontwikkelingen op het gebied van de kwaliteitszorg en op herstel naar aanleiding van de geformuleerde herstelopdrachten. Op basis van de uitkomsten van dit gesprek is de rapporttekst aangescherpt.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de oordelen op de standaarden uit de kwaliteitsgebieden. In dat hoofdstuk geven we in paragraaf 2.1 ook een samenvattend oordeel. Hoofdstuk 3 geeft de uitkomsten van het onderzoek bij het opdc weer. In hoofdstuk 4 hebben we de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- G** Goed
- V** Voldoende
- O** Onvoldoende
- K** Kan beter

Kwaliteitsgebieden:

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie
- Financieel beheer

2. Resultaten onderzoek op bestuursniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van ons onderzoek, dat wil zeggen: onze oordelen op de standaarden in de gebieden Onderwijsresultaten, Kwaliteitszorg en ambitie, en Financieel beheer.

2.1. Samenvattend oordeel

Is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Wij stellen vast dat het bestuur van het samenwerkingsverband Voldoende kwaliteit realiseert op alle zes standaarden waarop wij oordelen: Resultaten, Kwaliteitszorg, Kwaliteitscultuur, Verantwoording en Dialoog, Continuïteit en Rechtmatigheid.

In onderstaande tabellen staan de oordelen, gevolgd door een toelichting.

2.2. Onderwijsresultaten

We zijn nagegaan of het bestuur voor alle leerlingen in het samenwerkingsverband die extra ondersteuning nodig hebben, een passende onderwijsplaats beschikbaar heeft. Dat hebben we met de standaard Resultaten onderzocht. In de volgende tabel staat ons oordeel.

Onderwijsresultaten	V		
	O	V	G
OR1 Resultaten		●	

Resultaten

Vervult het bestuur zijn kerntaak en zorgt het dat er voor alle leerlingen in het samenwerkingsverband die extra ondersteuning nodig hebben, een passende onderwijsplaats beschikbaar is (OR1)?

Wij beoordelen deze standaard als Voldoende. Het samenwerkingsverband heeft voor alle leerlingen een zo passend mogelijke onderwijsplaats beschikbaar.

Groei aantal leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte

Het aantal leerlingen in het voorgezet onderwijs in de regio van het samenwerkingsverband neemt af. Het percentage leerlingen dat extra

ondersteuning in de vorm van een arrangement nodig heeft groeit echter. Ook neemt het percentage leerlingen dat een toelaatbaarheidsverklaring voor het voortgezet speciaal onderwijs nodig heeft niet af. Dit is in tegenstelling tot wat in het ondersteuningsplan 2019-2023 als doel is geformuleerd. Het samenwerkingsverband kan geen duidelijke reden(en) geven waarom dit zo is. De groei is, op korte termijn, een risico voor het financieren van het dekkend aanbod voor extra ondersteuning voor alle leerlingen die dat nodig hebben.

Een gevarieerd aanbod passend onderwijs

Het samenwerkingsverband kent een divers aanbod van arrangementen waarbij nadrukkelijk de samenwerking met jeugdhulp zichtbaar is. Voor leerlingen met een dubbel bijzonder profiel (hoge intelligentie in combinatie met leerbelemmeringen) heeft het samenwerkingsverband subsidie verkregen om een specifiek aanbod te organiseren voor deze leerlingen met als doel het versterken van het zelfbeeld. Terugkeer naar de school van herkomst is daarbij het uitgangspunt.

Negen arrangementen biedt het samenwerkingsverband aan onder de naam Transferium. Deze arrangementen financiert het samenwerkingsverband vanuit het ondersteuningsbudget passend onderwijs. In het ondersteuningsplan staat dat de Transferium-voorzieningen aangeduid als orthopedagogisch-didactisch centrum (opdc). Tijdens ons onderzoek bleek dat slechts twee van de negen arrangementen onder de vlag van het opdc vallen: de Gedragsregulatieklas en het Back on track succesfully (BOTS) arrangement. Het opdc is door ons bezocht en hebben we als Voldoende beoordeeld op alle onderzochte standaarden. Omdat niet overal aan de wet- en regelgeving is voldaan zijn er twee herstell opdrachten gegeven. De overige arrangementen vallen allemaal onder de verantwoordelijkheid van een schoolbestuur. Leerlingen van andere scholen kunnen van die arrangementen gebruik maken via een symbiose-overeenkomst en volgen een gedeelte van het onderwijs op een andere school dan waar ze zijn ingeschreven.

Transfercoaches zijn goed zichtbare professionals passend onderwijs

Vanuit het samenwerkingsverband werken verschillende transfercoaches op scholen. Zij zijn actief betrokken bij de school ondersteuning teams (sot's) zodra er sprake is van extra onderwijsondersteuningsbehoefte bij een leerling. De transfercoaches weten snel welke personen betrokken dienen te zijn en kennen de procedures en arrangementen. Zo is de extra onderwijsondersteuning snel geregeld. Ouders, leraren en externe partners zoals gemeenten en jeugdhulp geven aan heel tevreden te zijn met de wijze waarop zij werken.

Crisisopvang vmbo (arrangement 2) heeft inmiddels een eindverantwoordelijk (school)bestuur

Leerlingen van vmbo-scholen (van verschillende schoolbesturen) kunnen kortdurend gebruik maken van een mogelijkheid tot crisisopvang. In het ondersteuningsplan is dit een van de genoemde arrangementen van het samenwerkingsverband. Tijdens ons onderzoek concludeerden wij dat niet duidelijk was welk (school)bestuur eindverantwoordelijk is voor deze voorziening. Direct aansluitend op ons onderzoek is binnen het samenwerkingsverband vastgelegd dat het schoolbestuur van stichting Curio de eindverantwoordelijkheid draagt voor deze voorziening.

De ondersteuningstoewijzing verloopt vlot, het deskundigenadvies moet beter

Het samenwerkingsverband behandelt aanvragen voor een toelaatbaarheidsverklaring voor het voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs ruim binnen de wettelijke termijn. De wet schrijft voor dat het samenwerkingsverband zich door (minimaal) twee verschillende deskundigen moet laten adviseren. In de dossiers die wij hebben ingezien is duidelijk welke deskundigen (namen) een advies hebben uitgebracht maar is niet terug te vinden op basis van welke deskundigheid die adviezen zijn geformuleerd. Het samenwerkingsverband heeft inmiddels de communicatie aangepast. Zowel in het digitale logboek als in de toelichting bij de toelaatbaarheidsverklaring die ouders/verzorgers krijgen staat op grond van welke deskundigheid een advies is gegeven. Daarmee voldoet de advisering aan de wettelijke vereisten.

Actieve inzet om thuiszitters richting onderwijs te motiveren

Het samenwerkingsverband heeft samen met gemeenten, het doel gesteld om vanaf 2020 leerlingen "niet langer dan drie maanden thuis zitten". Daarvoor vindt er regelmatig groot overleg plaats waarbij betrokkenen waaronder jeugdhulpverleners, leerplichtambtenaar en betrokkenen van de school zich sterk maken om de leerling weer in het onderwijs te krijgen. Het samenwerkingsverband investeert hier nadrukkelijk in door onder andere leraren op huisbezoek te laten gaan en op het opdc te werken met laagdrempelige terugkeer naar onderwijs (arrangement BOTS). Desondanks lijkt de doelstelling niet haalbaar. Als oorzaken hiervoor noemt het samenwerkingsverband dat de verschillende verzuimrapportages op scholen en bij gemeenten onvoldoende op elkaar aansluiten, scholen niet altijd het verzuim tijdig en juist melden en sommige leerlingen meer tijd nodig hebben voor de terugkeer naar onderwijs. Hoewel het de primaire verantwoordelijkheid is van scholen om te zorgen voor een goede en zorgvuldige registratie en melding van verzuim, spreekt het samenwerkingsverband de scholen hierop aan. Ze moet immers kunnen inspelen op behoeften van leerlingen en scholen bij het voorzien in een dekkend netwerk en een passende plek voor deze

leerlingen.

2.3. Kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie, waarbij we antwoorden geven op de deelvragen.

In het eerste vierjaarlijks onderzoek op bestuursniveau geven we geen oordeel op het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie. We geven alleen een oordeel op de drie standaarden afzonderlijk inclusief een toelichting.

 Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur		●	
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

Kwaliteitszorg

Stuurt het bestuur voldoende op de (zorg voor de) kwaliteit van de uitvoering van zijn taken (KA1)?

We beoordelen de kwaliteitszorg als Voldoende maar aanscherping is nodig op het formuleren van verbeteractiviteiten op basis van conclusies naar aanleiding van de resultaten. Het kwaliteitszorgsysteem biedt hiervoor ruim voldoende input.

Het systeem voor kwaliteitszorg is in ontwikkeling

Tijdens het kwaliteitsonderzoek van de onderwijsinspectie in 2015 merkten we al op dat het kwaliteitssysteem in ontwikkeling was. Belangrijke aandachtspunten destijds waren het concretiseren van de doelen en de basisondersteuning. Met het aantrekken van een directeur-bestuurder in 2019 en de komst van een beleidsmedewerker Kwaliteit in 2020 werkt het samenwerkingsverband nu pas aan deze voorgenomen concretisering van de kwaliteitszorg. Het document 'Kwaliteitsbeleid Brabantse Wal VO' geeft een duidelijke inkijk in het voorgenomen beleid en de wijze waarop het samenwerkingsverband dit denkt te bereiken. Ondanks dat er veel tijd zit tussen de eerste keer constateren en de huidige aanpak stellen we dat een en ander een grondige aanpak laat zien. Vanuit het samenwerkingsverband zijn scholen betrokken bij de opbouw van dit systeem via de werkgroep Kwaliteit. Dit heeft een logisch instrument (in opbouw) opgeleverd waarbij goed zichtbaar is wanneer welke thema's op de kwaliteitskalender staan en welke activiteiten en indicatoren hierbij horen. Scholen zijn actief betrokken bij het bij vullen van de database.

Formuleren van conclusies en verbeteractiviteiten moet aandacht krijgen

In het ondersteuningsplan 2019-2023 staan streefdoelen kwaliteit en specifiek voor de periode 2019-2021 ontwikkelpunten benoemd. Het bestuur van het samenwerkingsverband geeft in het document 'veranderparagraaf' een uitgewerkt overzicht van deze doelen, beoogde opbrengsten en voorgenomen actiepunten. De (beoogde) cyclus van doelen stellen, evalueren, analyses plegen en hierop handelen is daarmee beschreven. Voor het samenwerkingsverband is het nu dus mogelijk een goede zelfevaluatie uit te voeren en op basis daarvan cyclisch beargumenteerd en doelgericht te werken aan verbeteractiviteiten. De opgehaalde informatie moet het samenwerkingsverband nog wel verwerken door de resultaten te beschrijven, te analyseren en vervolgens te voorzien van conclusies en aanbevelingen. Hiervoor krijgt het samenwerkingsverband een herstelopdracht op basis van artikel 23a, jo. artikel 24d eerste en derde lid van de WVO. Het bestuur heeft inmiddels aangegeven dit actief op te gaan pakken.

Kwaliteitscultuur

Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer (KA2)?

We beoordelen de kwaliteitscultuur als Voldoende. De wijze waarop het intern toezicht functioneert zal echter bepalend zijn voor de mate waarin de kwaliteitszorg naar een hoger niveau kan stijgen.

Goede invulling governance voorwaardelijk voor voldoende kwaliteitszorg

We zien risico's bij het effectief functioneren van het interne toezicht bij het toewerken naar een voldoende functionerende kwaliteitszorg. Goed intern toezicht versnelt het verbeteren van de kwaliteit van het samenwerkingsverband.

Eenzijds zijn de schoolbestuurders belanghebbenden bij het beleid van het samenwerkingsverband en moeten zij onderdelen van het beleid uitvoeren op hun scholen. Anderzijds zijn zij ook intern toezichthouder en zien zij toe op het functioneren van het dagelijks bestuur, in zijn sturende rol met betrekking tot de uitvoering van het ondersteuningsplan. Het is niet ondenkbaar dat in een bijzondere situatie de intern toezichthouders hun schoolbestuurlijke belangen moeten afwegen tegen het belang van het samenwerkingsverband. Daarmee kan de onafhankelijke besluitvorming en het toezicht op het herstel en de voortgang en van de kwaliteitszorg in gevaar komen.

Daarnaast achten wij het voor de goede werking van het dagelijks bestuur van belang dat het kan sturen zonder de kans te lopen dat hij in een positie komt waarbij hij moet interveniëren bij een schoolbestuurder, terwijl hij zich aan dezelfde persoon, die tevens toezichthouder is, over zijn werkzaamheden moet verantwoorden.

Het samenwerkingsverband is op zoek naar een onafhankelijk voorzitter van het algemeen bestuur en geeft daarmee aan dat de rolvastheid een onderkend thema is binnen het bestuur.

Verantwoording en dialoog

Communiqueert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen (KA3)?

Wij beoordelen deze standaard als Voldoende, maar geven desondanks wel een herstelopdracht omdat het jaarverslag niet voldoet aan de wettelijke eisen. Het overleg tussen de toezichthouder en de ondersteuningsplanraad is inmiddels structureel georganiseerd.

Het jaarverslag moet een meer verantwoordend karakter krijgen

De tekortkomingen op het gebied van de kwaliteitszorg hebben ook invloed op de kwaliteit van de verantwoording in het jaarverslag. Naast het formuleren van concrete doelen komt het de verantwoording ten goede als het bestuur gerichte evaluaties uitvoert en bijstellingen van beleid of doelstellingen beargumenteert. De wijze van bespreken van thema's in het jaarverslag over 2019 sluit niet aan bij de thema's zoals die in het ondersteuningsplan staan. Daarnaast heeft het bestuursverslag een voornamelijk algemeen en beschrijvend karakter in plaats van een verantwoordend.

Dit geldt ook voor inzicht in de activiteiten van het bevoegd gezag. In het jaarverslag moet terug te lezen zijn welke activiteiten de directeur-bestuurder heeft uitgevoerd en met welk resultaat. Op zijn beurt moet het algemeen bestuur, in de rol van toezichthouder, zich verantwoorden over hoe het toezicht heeft gehouden op de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden door de directeur-bestuurder en hoe hij het dagelijks bestuur met raad terzijde staat. Het bestuur moet hieraan aandacht besteden bij het eerstvolgende jaarverslag en krijgt daarvoor een herstelopdracht (artikel 24e1, eerste lid, onder e, WVO).

Kritische dialoog met ondersteuningsplanraad naar hoger plan brengen

Het bestuur moet zelf zijn tegenspraak organiseren en daarvoor is, naast de intern toezichthouder, een sterke ondersteuningsplanraad een onmisbaar onderdeel. De directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband houdt de raad goed op de hoogte van de ontwikkelingen. De leden van de ondersteuningsplanraad ervaren gebrek aan specifieke kennis en gebrek aan tijd om zelf onderwerpen aan te dragen en geven aan vooral volgend te zijn. Het samenwerkingsverband doet er goed aan de diepgang van de medezeggenschap te bevorderen door de ontwikkeling daarvan te faciliteren. Het samenwerkingsverband heeft inmiddels de wettelijk verplichte, halfjaarlijkse overleggen tussen de intern toezichthouder en ondersteuningsplanraad geregeld.

Informatie voor ouders toegankelijker maken

Het samenwerkingsverband kan meer doen om ouders te informeren over de verschillende ondersteuningsvoorzieningen op de scholen. Voor een goed overzicht van de mogelijkheden voor extra ondersteuning zijn goede schoolondersteuningsprofielen (sop's) voor ouders een belangrijke informatiebron bij het kiezen van een school. In het ondersteuningsplan 2019-2023 staat als een van de doelen dat in 2019 alle scholen het sop-format hebben ingevuld en dit jaarlijks actualiseren. Uit ons onderzoek blijkt dat deze sop's moeilijk of niet te vinden zijn op de website van het samenwerkingsverband, op de schoolwebsites en ook niet in de schoolgidsen. In het ondersteuningsplan staat een "overzicht schoolondersteuningsprofielen". Deze informatie is niet volledig want hierin staat vooral informatie over basisondersteuning en niet over de extra ondersteuning. Het samenwerkingsverband kan dit beter monitoren en (laten)aanvullen zodat belanghebbenden, zoals ouders, snel aan de juiste informatie kunnen komen.

Het samenwerkingsverband voert de dialoog met relevante externe partners

De dialoog vindt ook plaats met de naastgelegen samenwerkingsverbanden voor primair (po) en voortgezet onderwijs (vo), het beroepsonderwijs, de jeugdhulp en gemeenten. Hierbij gaat het vooral om het bevorderen van soepele overgangen en doorgaande schoolloopbanen (al dan niet in combinatie met zorgarrangementen) en een goede toeleiding naar arbeid. Terugdringen van de thuiszittersproblematiek staat op de agenda van de schoolondersteuningsteams waar, naast de school van inschrijving, het samenwerkingsverband, gemeenten en zorgaanbieders zitting hebben. We constateren grote betrokkenheid maar het samenwerkingsverband kan ook hier expliciet aandacht besteden aan de kwaliteitszorg: wat zijn de doelen (gebaseerd op het ondersteuningsplan) en daarvan afgeleid de afspraken en op welke wijze monitort het samenwerkingsverband of deze na zijn gekomen.

2.4. Financieel beheer

Het Financieel beheer beoordelen wij als Voldoende, omdat zowel de financiële continuïteit als de rechtmatigheid Voldoende zijn.

Wij baseren ons oordeel over het Financieel beheer op de standaarden voor financiële continuïteit en financiële rechtmatigheid. Wij geven geen oordeel over financiële doelmatigheid, tenzij daar nadrukkelijk aanleiding voor is.

Financieel beheer	V	
	O	V
FB1 Continuïteit		•
FB2 Doelmatigheid	Geen oordeel	
FB3 Rechtmatigheid		•

Continuïteit

Wij beoordelen de financiële continuïteit als Voldoende. De jaarverslagen over 2018 en over 2019 zijn beide bekeken in het onderzoek maar de oordelen zijn gebaseerd op het jaarverslag over 2019. Wij hebben geen indicatie van financiële risico's voor de continuïteit voor het ondersteunen van scholen voor het bieden van passend onderwijs binnen nu en twee jaar. Ons onderzoek bevestigt dat beeld. Wel wijzen wij op het volgende.

Continuïteitsparagraaf is nog niet helemaal volledig

De meerjarenbegroting was in het jaarverslag over 2018 niet ingericht conform de indeling van de jaarrekening volgens het format van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO) hierdoor ontbreekt een verbinding met de jaarrekening van het samenwerkingsverband. Dit aandachtspunt is naar aanleiding van telefonisch contact voorafgaand aan het onderzoek opgepakt door het samenwerkingsverband en daarmee is in het jaarverslag 2019 de meerjarenbegroting goed weergegeven. Er is nu weliswaar een toelichting bij de posten maar deze is nog te summier; grote verschillen in posten worden niet geduid. Het bestuur kan dit in het volgende jaarverslag opnemen.

Doelmatigheid

Al beoordelen we de doelmatigheid van het Financieel beheer niet, we maken wel een positieve opmerking.

Verslag intern toezichthouder over toezicht doelmatige besteding van rijksmiddelen voldoet

Uit het jaarverslag over 2019 is op te maken dat er aandacht is voor de doelmatige inzet van middelen en voorzieningen bij het programma Transferium en er is aandacht voor inzet van doelmatige besteding van middelen bij scholen. Dit staat niet expliciet bij het verslag van de toezichthouder maar wel in het jaarverslag. Verder is er ook aandacht voor de doelmatige inzet van middelen in combinatie met een afdoende buffer voor onverwachte uitgaven.

Rechtmatigheid

Wij baseren ons hierbij op de bevindingen van de instellingsaccountant, wij hebben geen signalen ontvangen van onrechtmatigheden. Wij beoordelen de financiële rechtmatigheid als Voldoende.

2.5. Afspraken over vervolgtoezicht

De inspectie kijkt bij dit samenwerkingsverband voor het vervolgtoezicht niet af van de reguliere termijn van vier jaar. Een jaarlijkse risicoanalyse en/of urgente signalen kunnen de inspectie aanleiding geven het vervolgtoezicht alsnog aan te scherpen.

Voor de wettelijke tekortkomingen krijgt het bestuur herstelopdrachten die in onderstaand schema staan vermeld.

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
Bestuur		
KA1 Kwaliteitszorg Het bevoegd gezag trekt geen conclusies op basis van de informatie die het kwaliteitszorgsysteem oplevert. Dit valt onder het uitvoeren van een stelsel van kwaliteitszorg (artikel 23a, jo. artikel 24d eerste en derde lid, WVO).	Het bestuur breidt het systeem van kwaliteitszorg uit zodanig dat de cyclus van doelen stellen, evalueren, analyses plegen en hierop handelen herkenbaar aanwezig is.	Wij vertrouwen erop dat het bestuur het oppakt en komen er bij het eerstvolgende regulier onderzoek op terug.
KA3 Verantwoording en dialoog De intern toezichthouder legt geen verantwoording af in het jaarverslag over het toezicht op de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden door het bestuur van het samenwerkingsverband (artikel 24e1, eerste lid, onder e, WVO).	Het bestuur zorgt ervoor de ontbrekende gegevens voortaan in het jaarverslag zijn opgenomen.	Wij vertrouwen erop dat het bestuur het oppakt en komen er niet meer actief op terug.
Opdc		
Overige wettelijke vereisten Het bestuur van het samenwerkingsverband voldoet op het opdc niet aan de bevoegdheidseisen personeel voortgezet onderwijs (artikel 2a, WVO).	Het bestuur blijft structureel zorgen voor voldoende voor het voortgezet onderwijs benoembare en bevoegde leraren voor didactische begeleiding van de leerlingen op het opdc. Het bestuur brengt zijn inspanningen in kaart en verantwoordt zich daarover uiterlijk 1 april 2021 aan de inspectie.	Wij laten ons informeren over de voortgang van het herstel door het bestuur.

3. Resultaten onderzoek opdc: Het Aventurijncollege

In dit hoofdstuk geven wij de oordelen en de resultaten van ons onderzoek bij het orthopedagogisch-didactisch centrum.

Op 13 februari 2020 bezochten wij opdc Het Aventurijncollege (31BV) van het Samenwerkingsverband VO Brabantse Wal in het kader van een kwaliteitsonderzoek. Voor dit onderzoek zijn we nagegaan of het bestuur van het samenwerkingsverband zorgt voor voldoende onderwijskwaliteit op het opdc.

We onderzochten de volgende standaarden uit het onderzoekskader VO 2017:

OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding

OP3 Didactisch handelen

OP6 Samenwerking

SK1 Veiligheid en

KA1 Kwaliteitszorg

Context

Binnen het samenwerkingsverband is een aantal bovenschoolse arrangementen ingericht, onder de naam Transferium, waarvan alle leerlingen die dit nodig hebben, kortdurend gebruik kunnen maken. Op basis van informatie van u hebben we vastgesteld dat, binnen dit onderzoek, twee arrangementen onder verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband vallen. Deze voorzieningen zijn aanvullend op het regulier voortgezet onderwijs en bedoeld voor leerlingen die tijdelijk niet in staat zijn op de eigen school het onderwijs te volgen. De twee arrangementen die het opdc Het Aventurijncollege verzorgt zijn:

- de gedragsregulatie klas (GR) voor leerlingen van het voortgezet onderwijs (in het ondersteuningsplan beschreven onder arrangement 4);
- het onderwijszorgarrangement Back On Track Successfully (OZA-BOTS) voor leerlingen die al langere tijd thuiszitten (in het ondersteuningsplan beschreven onder arrangement 6).

Gedragsregulatie klas

Leerlingen die de GR bezoeken komen van het reguliere voortgezet onderwijs. Gedurende de periode dat een leerling bij de GR onderwijs volgt, onderzoekt het opdc wat de leerling nodig heeft om weer succesvol terug te keren naar de eigen school of door te stromen naar een beter passende vorm van onderwijs. Het gaat dan met name om leerlingen van het vmbo of de onderbouw havo voor wie de begeleiding op de eigen school niet passend blijkt. Als gevolg van psychische en/of gedragsproblematiek is de veiligheid in de school in het geding en de ontwikkeling van de leerling in gevaar. Gedurende

een periode van drie tot acht maanden krijgt de leerling individuele pedagogische begeleiding en ondersteuning bij gedragsregulatie en versterking van het zelfbeeld. De, maximaal acht, leerlingen in de GR klas krijgen van de eigen school weekroosters, inhoudelijke planning per vak per les en toetsen. Onder leiding van een leraar, een onderwijsassistent en een jeugdhulpverlener werkt iedere leerling aan eigen pedagogische en didactische doelen. Terugkeer naar regulier onderwijs gaat gefaseerd en met intensieve begeleiding vanuit het opdc.

OZA-BOTS

De tweede afdeling van het opdc betreft het OZA-BOTS. Hier werkt het opdc nauw samen met jeugdhulp aan de terugkeer van thuiszitters naar het onderwijs. Dit arrangement is vooral bedoeld voor leerlingen die langer dan drie maanden thuiszitten, vaak als gevolg van psychische klachten gekoppeld aan angst voor school. In dit arrangement werkt het opdc Het Aventurijncollege nauw samen met jeugdhulp, en zodra dit mogelijk is, ook met de school van inschrijving, aan een gestructureerd programma waarbij mentaal herstel voorop staat. In het lokaal van OZA-BOTS zijn, naast maximaal vier tot zes leerlingen, een leraar en een jeugdhulpverlener uit de GGZ aanwezig. Tijdens ons bezoek hebben we slechts een leerling gezien die samen met een leraar aan het tekenen was. Uit een gesprek met beiden bleek dat deze leerling nog maar net weer aan het wennen was om in een schoolgebouw te komen en deze activiteit was volgens de leraar het hoogst haalbare op dat moment. Uit ons onderzoek bleek dat de school van herkomst vooral procedureel betrokken blijft en dat het opdc Het Aventurijncollege, in ieder geval bij de start van het traject, het aanbod organiseert. Aan het einde van een traject (vier tot acht maanden) krijgt de school van inschrijving een advies voor het vervolgtraject.

Een groot deel van de leerlingen stroomt via deze voorziening naar voortgezet speciaal onderwijs omdat de behoefte aan extra ondersteuning vaak groot blijft. De school van inschrijving vraagt dan op basis van het advies van het opdc een toelaatbaarheidsverklaring aan.

Conclusie

We beoordelen de onderzochte standaarden als Voldoende maar geven wel een herstelopdracht.

In onderstaande tabellen staan de oordelen samengevat, gevolgd door een toelichting.

3.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	O	V	G
OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding		●	
OP3 Didactisch handelen		●	
OP6 Samenwerking		●	

OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding

De wijze waarop het opdc Het Aventurijncollege de leerlingen volgt en begeleidt, is van voldoende kwaliteit. De wijze waarop de leerlingen schakelen naar regulier onderwijs is zorgvuldig vormgegeven, zoals wij hebben kunnen constateren na het inzien van een aantal leerlingdossiers. De scholen van herkomst stellen doelen op voor de leerlingen en volgen de ontwikkeling van de leerling. Bij terugkeer naar de eigen school is ruimte voor gefaseerd instromen en is er een nauwe samenwerking tussen het opdc en school van herkomst. Het opdc volgt alle leerlingen nog gedurende een periode nadat ze het opdc hebben verlaten door gesprekken te voeren met de school en met de leerling.

OP3 Didactisch handelen

Leerlingen geven aan dat ze tevreden zijn over het onderwijs en de manier waarop de leraren en de leerlingen met elkaar omgaan. De meeste scholen houden zich aan de afspraak om voor hun leerlingen tijdig lesmaterialen en toetsen aan te bieden die ook door het opdc worden benut en ingezet. Tijdens onze lesobservatie viel op dat de leraar de leerlingen weinig aansprak op zelfstandigheid en organisatie. Afspraken over het vragen van aandacht en het zelf organiseren van lesmaterialen leken niet te zijn gemaakt. Na de les gaf de leraar aan dat die afspraken er wel zijn maar dat mede door onze aanwezigheid ze koos voor de-escalerend handelen om de leerlingen zo snel en zo goed mogelijk aan het werk te hebben. Ze herkende onze observaties en kon helder uitleggen waarom ze welke keuzes maakte. Dit geeft ons voldoende vertrouwen in haar didactisch handelen.

OP6 Samenwerking

Zowel in de GR-klas als in de OZA-BOTS-klas is een medewerker vanuit de jeugdhulp aanwezig om leerlingen onder onderwijstijd te ondersteunen en te begeleiden. Daarnaast zijn deze professionals betrokken bij de terugkeer naar het reguliere onderwijs of de overgang naar een ander onderwijstype. Deze jeugdhulpprofessionals werken samen met de gedragswetenschappers van het samenwerkingsverband. Op regionaal niveau zijn vergaande ambities op het gebied van samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp geformuleerd maar uit ons onderzoek bleek dat grote verschillen in de werkwijze van de diverse jeugdhulpregio's de communicatie en de

beoogde (gezamenlijke) resultaten vaak bemoeilijken. Het samenwerkingsverband zet in op verdere samenwerking tussen het opdc, de gemeenten en de jeugdhulp. Dit biedt kansen om de balans tussen het onderwijs en de jeugdhulp zodanig vorm te geven dat de leerlingen niet (weer) onnodig thuis komen te zitten.

Overige wettelijke vereisten

Wanneer leerlingen langer dan drie maanden onderwijs krijgen aangeboden op een opdc, moet het opdc voorzien in personeel dat beschikt over de daartoe benodigde bevoegdheden volgens de wetgeving (artikel 2a, WVO). Wij constateren dat het merendeel van de leerlingen langer dan drie maanden onderwijs krijgt op het opdc Het Aventurijncollege (in beide typen arrangementen) en dat de beschikbare bevoegdheid op dit moment niet conform de wettelijke bevoegdheidseisen is. Daarom krijgt het bestuur de herstelopdracht om duidelijk te maken welke maatregelen het treft om dit te verbeteren.

Het opdc kan hierin investeren door waar mogelijk afspraken te maken met leraren om de juiste bevoegdheid te halen en/of wellicht de stamscholen nadrukkelijker te betrekken.

3.2. Schoolklimaat

Schoolklimaat	O	K	V	G
SK1 Veiligheid			•	

SK1 Veiligheid

We beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende maar geven wel een herstelopdracht. Wij concluderen dat het opdc in voldoende mate lijkt te zorgen voor de sociale, fysieke en psychische veiligheid van de leerlingen maar monitort dit niet specifiek en structureel voor de leerlingen van het opdc.

Zowel leerlingen als medewerkers van het opdc Het Aventurijncollege geven aan zich veilig te voelen. Het opdc hanteert het veiligheidsbeleid dat ook voor het voortgezet speciaal onderwijs (vso) in hetzelfde pand geldt.

Een van de wettelijke vereisten is dat een school of een opdc jaarlijks een enquête onder leerlingen en ouders afneemt, om een beeld te krijgen van de ervaren veiligheid en het welbevinden van de leerlingen van het opdc (artikel 3b, eerste lid, onder b, WVO). Het opdc gaf aan dat dit niet specifiek voor leerlingen, en ouders van leerlingen, van het opdc gebeurt. Zij werden meegenomen in de enquête onder leerlingen en ouders van de hele locatie van het Aventurijncollege (waarin ook het voortgezet speciaal onderwijs

huist). Inmiddels heeft het samenwerkingsverband dit aangepast. Hierdoor krijgt het samenwerkingsverband een representatief beeld van de feitelijke en ervaren veiligheid en van het welbevinden van de leerlingen van het opdc.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	

KA1 Kwaliteitszorg

Wij beoordelen de kwaliteit op de standaard Kwaliteitszorg als Voldoende. Het opdc heeft een stelsel van kwaliteitszorg ingericht dat toereikend is voor het bewaken en verbeteren van de onderwijskwaliteit. Uit ons onderzoek bleek dat er voldoende zicht is op zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve resultaten en dat er sturing is op verbeterambities.

4. Reactie van het bestuur

Ondanks de hinderlijke beperkingen van de coronacrisis en het verzetten van de derde bezoekdag naar september 2020 zien we terug op een prettig verlopen onderzoek door de Inspectie van het Onderwijs.

Het gesprek met de Inspectie helpt ons bij de reflectie op eigen functioneren. Een onafhankelijk, kritisch oordeel is stimulerend bij de verdere ontwikkeling van ons samenwerkingsverband.

De door de Inspectie aangereikte verbeterpunten zijn door ons al in gang gezet of zullen op korte termijn worden opgepakt. We informeren de Inspectie over de voortgang.

We danken de Inspectie voor het bezoek en de prettige wijze waarop we in gesprek zijn geweest. Het samenwerkingsverband kan onverminderd verder met het optimaliseren van de ondersteuning in de scholen en het aanbieden van passend onderwijs voor alle leerlingen.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

